

УДК 658.12

КОНТРОЛІНГ ЯК ОБ'ЄКТИВНА НЕОБХІДНІСТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Прохорова В.В. к.е.н., докторант (НАУ (м.Київ))

Вимоги нового світового ринку та необхідність удосконалення існуючих економічних процесів на підприємстві дали поштовх для виникнення та розробки нових методів управління – контролінгу. Для України поняття контролінгу є досить новим, адже необхідність його впровадження на підприємствах обумовлена переходом на ринкову економіку. Під контролінгом А. Дайте розумів процес, що дозволяє оволодіти економічною ситуацією на підприємстві [1]. В своїх працях Ман Р. і Майер Е. бачать контролінг як процес управління майбутнім для забезпечення довгого функціонування підприємств і його структурних одиниць [2].

Але контролінг не зводиться до простої системи контролю, а охоплює значно ширшу сферу діяльності, а саме: - це система, яка орієнтована на майбутній розвиток підприємства; - це система спостереження та вивчення поведінки внутрішнього економічного механізму конкретного підприємства і розробки шляхів для досягнення мети. Українські вчені лише починають розвивати теорію контролінгу, вивчати необхідність його існування та можливість застосування у вітчизняній економіці. Думки українських вчених- економістів у визначенні суті контролінгу розділяються. Так, професор Пушкар М.С. під контролінгом розуміє «концепцію ефективного управління економічним об'єктом з метою забезпечення його сталого і тривалого існування в постійно змінюваному середовищі» [3]. На думку Цигилика І.І. «контролінг - це система спостереження та вивчення поведінки внутрішнього економічного механізму конкретного підприємства і розробка шляхів для досягнення мети, яку воно ставить перед собою» [4]. Сухарева Л.А. та Петренко С.Н. вважають, що «контролінг можна представити системою, яка розвиває використання ним традиційні бухгалтерські, аналітичні й інші прийоми та засоби; вивчає проблеми, що дозволяє виробити необхідні управлінські рішення як оперативного, так і стратегічного характеру» [5].

Закордонні вчені-економісти в основу контролінгу покладають управлінський облік, а вітчизняні – обліково-аналітичну систему. На даному етапі розвитку для України контролінг є нововведенням, яке ґрунтується на принципах

управління, що дає можливість передбачити майбутнє для підприємства. Причиною виникнення та запровадження контролінгу на підприємствах Української економіки є об'єктивна необхідність удосконалення та систематизації процесу управління. Виникнення кризової ситуації на більшості українських підприємств обумовлено низьким рівнем менеджменту. Саме некваліфіковані та помилкові дії керівництва довели багатьох суб'єктів господарювання до межі банкрутства. Істотним фактором, який зумовлює прийняття неправильних управлінських рішень, є відсутність на вітчизняних підприємствах системи контролінгу. Контролінг дає оцінку ефективності прийняття управлінських рішень, запобігає виникненню несприятливих ситуацій. Застосування системи контролінгу у виробничій практиці підприємств України дасть можливість підвищити рівень координованості процесів планування, контролю, обліку, аналізу на підприємствах, забезпечити її відповідними методами та засобами, які необхідні для прийняття якісного управлінського рішення. Необхідність контролінгу на сучасних підприємствах можна пояснити наступним : нестабільність як зовнішніх (інтернаціоналізація економічного життя, загострення конкуренції на внутрішніх та світових ринках) так і внутрішніх (обсяги виробництва, пошук надійних партнерів) факторів; необхідність пошуку більш нових та удосконалення вже існуючих систем управління, що забезпечують гнучкість та надійність функціонування підприємства; зміни в організації та методології системи інформаційного забезпечення; відсутність коментарів різних варіантів управлінських рішень. Таким чином, в умовах відсутності стратегії, грамотно поставленого обліку, звітності і планування (у тому числі фінансового), враховуючи низький рівень менеджменту в цілому, виражений у відсутності культури прийняття управлінських рішень, контролю і відповідальності, українські підприємства на даний час є неконкурентоспроможними і не здатними ухвалювати ефективні управлінські рішення для виживання підприємства в жорсткому конкурентному середовищі. Тому одним з головних рішень існуючих проблем для більшості підприємств буде розробка і успішне впровадження системи контролінгу.